

Asunnottomuushankkeen projektipäällikkö Sanna Sunikka ja tutkijasosiaalityöntekijä Hannele Tainio sekä Espoon kaupungin projektityöntekijä Kaijus Varjonen vierailivat 20. - 21.9.2006 Tallinnan kodittomien yössä ja viime tammikuussa avatussa asunnottomien majoitusyksikössä.

KODITTOMIEN YÖ TALLINNASSA 20.9.2006

Tallinnassa järjestettiin 20.9.2006 ensimmäistä kertaa kodittomien yö, jossa asunnottomat, viranomaiset, opiskelijat, kolmannen sektorin edustajat ja satunnaiset ohikulkijat kokoontuivat tärkeän asian äärelle Tallinnan keskustaan, Viru hotellin viereiseen Tammsaare puistoon.

Kodittomien yön järjestämisestä vastasivat Tallinnan sosiaalityön keskus ja Viron akateeminen sosiaaliturvayhdistys. Tapahtuman koordinaattorina toimi Kersti Pöldemaa, Tallinnan sosiaalityön keskuksen johtaja. Hänen mukaansa Tallinnan kaupungilta haettiin lupaa järjestää koko yön kestävä tapahtuma, mutta kaupungin edustajat pelkäsivät muun muassa meluhaittoja ja lupa saatiin kolmeksi tunniksi klo 20 - 23.

Tallinnan sosiaalityön keskuksen johtaja Kersti Pöldemaa koordinoi Tallinnan ensimmäistä kodittomien yötä.

Kodittomien yö järjestettiin kolmessa suuressa teltassa. Yhdessä teltassa puheenvuoroja pitivät apulaiskaupunginjohtajat ja muut viranomaiset, lisäksi kaksi koditonta oli lupautunut kertomaan oman tarinansa kaikille kuulijoille. Asunnottomille palveluja tarjoavat yksiköt, kuten yömajat, asuntolat ja muut sosiaalipalveluyksiköt esittelivät toimintaansa ja jakoivat esitteitä. Ohjelmassa oli myös lasten ja kuuluisien virolaisten muusikoiden esittämää musiikkia ja muutama osallistuja innostui tanssimaankin. Kaikille halukkaille jaettiin myös maksutta soppaa, teetä ja rinkeleitä.

Krista kertoi oman tarinansa kodittomana Tallinnassa.

Põldemaan arvion mukaan tapahtumaan otti osaa noin 1 000 henkilöä ja soppaa jaettiin 500:lle henkilölle. Tavoitteena oli tavoittaa asunnottomien lisäksi tiedotusvälineiden edustajia ja pyrkiä sitä kautta vaikuttamaan tallinnalaisten arvoihin ja asenteisiin. Paikalle oli saapunut ainakin puolenkymmentä television ja lehdistön edustajaa.

Tunnelmaa teltassa...

... ja sopanjakopisteessä...

Suomessa asunnottomien yötä ollaan järjestämässä yhdeksättä kertaa kansainvälisenä köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisena päivänä 17. lokakuuta. Tallinnassa tapahtuma haluttiin järjestää aikaisemmin säiden vuoksi ja Põldemaan mukaan 20.9. on hyvä ajankohta järjestää kodittomien yö Virossa jatkossakin. Seuraaville vuosille hän asettaa tavoitteeksi tapahtumien järjestämisen myös Tallinnan keskustan ulkopuolelle ja muihin Viron kaupunkeihin. Põldemaan mukaan palaute tapahtumasta oli positiivista ja tästä on hyvä jatkaa. Põldemaan mielestä Virossa on nyt tiedostettu, että asunnottomuuden vähentämiseen ja asunnottomien palvelujen kehittämiseen täytyy panostaa. Asenteiden muutokseen on vaikuttanut keskiluokan halu lisätä katurauhaa ja vähentää rikoksia hoitamalla asunnottomuutta.

VIERAILU ÖÖMAJA MUSTAMÄEL

Tallinnan noin 400 000 asukkaasta on sosiaalityöntekijä Maja Reetin mukaan katuasunnottomia noin 2 000 ja muita asunnottomia, kuten tilapäisesti sukulaisilla tai erilaisissa majoitusyksiköissä majoilevia, on huomattavasti enemmän. Virossa ei ole virallista määritelmää asunnottomalle ja arviot asunnottomien määrästä vaihtelevat. Muun muassa nuoret asuvat vanhempensa luona usein 30-vuotiaaksi, eikä heitä lasketa samalla tavoin asunnottomiksi kuin Suomessa.

Asunnottomuuteen johtaneet syyt ovat hyvin samanlaisia kuin Suomessa, kuten vuokraträstit, työttömyys, päihteiden käyttö ja perheongelmat. Lisäksi Viron itsenäistyttyä monet joutuivat jättämään kotinsa, kun asuntoja luovutettiin takaisin sotaa edeltäneille omistajilleen tai ulkopuolisille nimellistä korvausta vastaan, jos asunnolle ei löytynyt omistajaa. Virossa omistusasuntojen osuus on myös verrattaen suuri.

Tallinnassa Mustanmäen kaupunginosassa sijaitsevat aikaisemmin vain asunnottomien yömaja, mutta nyt rakennuksessa sijaitsee uusi, kunnostettu 41 paikkainen majoitusyksikkö kodittomille miehille ja naisille. Yhdessä huoneessa asuu 2-3 henkilöä ja suihkut ja Wc:t sijaitsevat tavallisesti käytävällä. Luksus-versiossa on oma WC ja suihku ja nämä huoneet on tarkoitettu naisille. Keittiö ja oleskelutila sijaitsevat jokaisessa kerroksessa ja ovat asukkaiden yhteiskäytössä. Asukkaat maksavat asumisestaan 300 kruunua kuukaudessa. Yksikössä työskentelee 2 sosiaalityöntekijää ja vartija.

Mustanmäen majoitusyksikkö on tarjonnut majoituksen 15 naiselle ja 21 miehelle viime tammikuun alusta lähtien.

Majoitusyksikkö on päihteetön ja sitä ei ole tarkoitettu pysyväksi asunnoksi. Johtaja Kersti Pöldemaan mukaan pysyvän asunnon löytäminen on kuitenkin hankalaa, koska halpoja vuokra-asuntoja on vähän. Vuoden sisällä 7 majoitusyksikön asukasta on saanut kaupungin asunnon. Pöldemaa on kuitenkin toiveikas: vaikka tehtävää on vielä paljon, niin kaupunki on nyt valmis kehittämään myös asunnottomien palveluja.

Päihtyneiden majoitustila.

Päihtyneille asunnottomille majoitusta tarjoaa majoitusyksikön kellarissa sijaitseva varjupaik, missä voi oleskella myös päivisin ja säilyttää pientä määrää omia tavaroita. Samassa huoneessa kerrossängyissä asuu 20 miestä ja naisille on vastaavanlainen oma huone. Asuminen maksaa 150 kruunua kuukaudessa. Lukollisia kaappeja ei ole, mutta asukkaat säilyttävät tavaroitaan sänkyjen alla ja päädyissä. Sosiaalityöntekijä arvioi asiakkaan kunnon ja aggressiivisesti käyttäytyvät joutuvat jäämään ulkopuolelle.

Sosiaalityöntekijä Maja Reet kertoo Sanna Sunikalle ja Hannele Tainiolle työstään 211 paikkaisessa asunnottomien majoitusyksikössä.

Tallinnassa on viime vuosina rakennettu uusia majoitusyksiköitä asunnottomille. Kersti Pöldemaan mukaan vanhoista yömajoista ei pyritäkään eroon, koska paikkoja on vielä liian vähän. Suurimmat majoitusyksiköt ovat yli 200 paikkaisia ja niissä saattavat majoilla samoissa huoneissa niin miehet, naiset kuin lapsetkin. Lisäksi Tallinnassa asuu kadulla, ghetoissa ja kojakylyissä asunnottomia, joiden määrää kukaan ei oikein osaa arvioida.

Teksti: projektipäällikkö Sanna Sunikka, SOCCA
Kuvat: projektityöntekijä Kaijus Varjonen, Espoon kaupunki